

EEN GEGEVEN PAARD

Toen het zilvergrijze taxibusje stilhield voor de ingang van het Relais Fra' Lorenzo, bleven er nog precies drie minuten over van de dag die op de kalender vermeld stond als donderdag 5 juli 2018. Thomas Berg en dertien andere passagiers stapten uit, kregen bij de balie hun sleutel aangereikt van een vermoeid kijkende vrouw met zwartglanzend haar en begaven zich via de trap of met de lift naar hun kamers.

Het kleine vijfsterrenhotel lag op een heuvel net buiten Verona en was opgetrokken op de fundamenten van een middeleeuws franciscanessenklooster. Op drie kamers na was het helemaal verhuurd aan een touroperator uit Leuven die zich gespecialiseerd had in culturele citytrips voor een publiek dat de middelen had om een klein fortuin neer te tellen voor een tot in de puntjes georganiseerde reis van acht dagen met op het programma vier stadswandelingen, het bezoek aan enkele plaatselijke musea en drie operavoorstellingen in de beroemde Arena di Verona. Twee dagen geleden waren ze naar de *Barbier van Sevilla* gaan kijken, die avond naar *Carmen*.

Toen het gezelschap drie dagen eerder in het hotel arriveerde, bleek bij de verdeling van de kamers dat die van Berg de enige was die zich aan de achterkant van het tweehonderdvijftig jaar oude palazzo bevond. Zijn raam keek uit op een mooie, verwilderde olijfgaard, maar aangezien het hotel met opzet was gekozen vanwege het panoramische uitzicht op Verona, ging hij zijn beklag doen bij de hotelmanager.

De man putte zich uit in excuses. Er was bij de boeking iets fout gelopen, legde hij uit in gebroken, maar met veel hand- en armbewegingen begeleid Engels. Momenteel was er nog één kamer aan de voorkant vrij, een suite op de eerste verdieping. Die kostte aanzienlijk meer, maar daar stond tegenover dat het de enige kamer was met een terras. En niet zomaar eentje, voegde de manager er met trots aan toe, het terras had het meest exclusieve uitzicht van alle hotels wijd en zijd.

Berg vroeg hoeveel hij op de prijs moest toeleggen en verbleekte bij het horen van het bedrag, maar toen een hotelbediende hem de kamer toonde en hij heel Verona aan zijn voeten zag liggen, was hij meteen verkocht. De manager had niet overdreven: een mooier uitzicht dan dit was moeilijk voorstelbaar.

Nooit eerder in zijn leven had Berg zo luxueus gelogeed. De suite bestond uit een slaapkamer met een kingsize bed, een kleine badkamer met inloopdouche, een grotere met een rond bad dat voorzien was van een hydromassagesysteem en tot slot een woonkamer die uitgaf op een ruim terras met een sierlijke, stenen balustrade. Zowel de slaap- als de woonkamer was ingericht met antieke meubelen en stemmig verlicht met een mengeling van discrete spots en schemerlampen in ouderwetse armaturen.

Berg legde zijn sleutel op de commode naast de deur, liep naar de bar en schonk zich een glas wijn in. Hij nam de fles mee naar het terras en installeerde zich aan het ronde, metalen tafeltje waar – indien hij dat wenste – 's morgens het ontbijt werd geserveerd. Voor zijn ogen strekte zich nachtelijk Verona uit. De zee van rode pannendaken was opgeslokt door het duister, maar de belangrijkste historische gebouwen waren sfeervol verlicht. Hij herkende de Torre dei Lamberti bij het

Palazzo del Comune, de campanile van de Sant' Anastasia en de witstenen toren van de kathedraal Santa Maria Matricolare. Wat verderop ontwaarde hij de robuuste contouren van het Castelvecchio en daarvoor de Ponte Scaligero over de Adige. Hij leunde naar achteren en strekte zijn benen terwijl hem een zucht van welbehagen ontsnapte. Alleen dit moment was het extra geld dubbel en dwars waard.

Hoewel... extra was niet het juiste woord. Voor de rest had de vakantie hem geen euro gekost. Hij had de reis cadeau gekregen van Tine Debraekeleer, zijn bovenbuurvrouw die een jaar geleden het pand had gekocht waarvan hij de halve benedenverdieping bewoonde. Tine was advocate van beroep en anderhalf jaar geleden gescheiden van een steenrijke notaris uit Herent. De reis was oorspronkelijk bedoeld voor haar en haar vriendin, maar de restauratiewerkzaamheden aan het zeventiende-eeuwse gebouw hadden zoveel onnodige en kostelijke vertragingen opgelopen dat ze de aannemer niet meer vertrouwde en nog liever thuisbleef om de zaak in het oog te houden dan op reis te vertrekken en het risico te lopen dat er in de tussentijd weer niets was gebeurd.

Het probleem was dat ze te lang had gewacht om de vakantie te annuleren en dat haar vriendin niemand vond die zich op zo korte tijd kon vrijmaken om mee te gaan. Bovendien zat Tine ermee verveeld dat Berg het grootste slachtoffer was van het aanhoudende getreuzel van de aannemer. Zij huurde voorlopig een flat aan de andere kant van de stad, maar hij werd al maandenlang geplaagd door periodes van onophoudelijk geklop en gehamer dat soms dagenlang aanhield, dan voor enkele weken stilviel om vervolgens opnieuw te beginnen, begeleid door het afgrijselijke, door merg en been gaande lawaai van schuurmachines waarmee boven zijn hoofd de oude vernislagen van de plankenvloeren werden verwijderd. En

alsof dat alles nog niet genoeg was, leefde hij al een maand in een verdonkerde flat omdat de aannemer een stelling tegen de gevel had geplaatst die voorzien was van een plastic bekleding, zodat er nauwelijks licht door zijn ramen naar binnen viel.

Op een avond in juni had Tine aangebeld. Ze was in alle staten omdat het zandstralen van de gevel opnieuw was uitgesteld, waardoor Bergs verduisterde bestaan nog een tijd langer zou aanslepen. Tot zijn verrassing bood Tine hem ter compensatie de trip naar Verona aan. In de gegeven omstandigheden stond haar hoofd toch niet naar reizen en ook haar vriendin had geen zin om in haar eentje te vertrekken. Als Berg dat wilde, kon hij in hun plaats gaan. De heenvlucht was gepland op maandag 2 juli, dat was al binnen een week, maar als hij geen andere plannen had en zich op het werk kon vrijmaken, zou het haar een plezier doen als hij de vakantie aannam. Op die manier was hij tenminste een week verlost van het zenuwslopende lawaai en voelde zij zich minder schuldig dat hij al zo lang in een donkere krocht moest wonen.

Berg was volkomen verrast door het voorstel. Hij had geen idee hoeveel de reis kostte, maar afgaande op wat Tine hem over het hotel en het programma vertelde, was het beslist niet weinig. Beleefdheidshalve sloeg hij het aanbod dan ook af en zei dat wat er gebeurde niet haar schuld was en dat ze zich niet verantwoordelijk moest voelen voor de situatie waarin hij was terechtgekomen. Maar Tine was het soort vrouw in wier aard het lag om het woord *nee* bij anderen straal te negeren. Het geld kon toch niet meer gerecupereerd worden, argumenteerde ze, waarom dan een betaalde vakantie verloren laten gaan?

Ten slotte had Berg toegestemd. Niet alleen omdat het gebrek aan licht in zijn woning langzamerhand de grens van het onverdraaglijke overschreed, ook omdat hij Verona

beschouwde als een van de mooiste steden in Italië en – belangrijker nog – omdat er in het programma drie opera's vervat zaten die werden opgevoerd in het Romeinse amfitheater, een van de grootste en best bewaarde ter wereld. Bij zijn vorige bezoek aan de stad, intussen alweer zes jaar geleden, had hij het operaseizoen gemist en hij had zich vast voorgenomen om ooit terug naar Verona te gaan en zo'n unieke openluchtvoering bij te wonen.

Na lang heen en weer palaveren had hij aangeboden om de helft van de prijs voor zijn rekening te nemen, maar ook daar wilde Tine niets van weten. Berg bedankte haar uitvoerig. De reis viel gedeeltelijk samen met de vakantie van zijn collega Coens, maar voor de dienst geweld was juli de rustigste maand van het jaar, zodat hij met een gerust geweten de zaak kon overlaten aan Lou en Wenderickx. Bovendien had hij zelf nog geen plannen gemaakt voor de zomer en was hij dringend aan vakantie toe. Het enige wat hem tegenstak, was dat het om een groepsreis ging, maar aan de andere kant: een gegeven paard mocht je niet in de bek kijken.

Berg reikte naar zijn glas, nam een slok en sloot genietend zijn ogen. De wijn smaakte verrukkelijk. Hij had de fles gisteren uit de stad meegebracht. Het was een Amarone della Valpolicella, in Leuven peperduur maar hier nog enigszins betaalbaar omdat het een wijn uit de streek was, volgens hem de beste uit de hele regio van Veneto. Voor hij vertrok, moest hij een paar flessen kopen om mee naar huis te nemen.

In gedachten riep hij opnieuw de opera van vanavond op. Het was niet de eerste keer dat hij *Carmen* had gezien, maar het was beslist de mooiste opvoering die hij ooit had meegemaakt, wat natuurlijk te danken was aan de unieke locatie, de fantastische akoestiek van het amfitheater, de sfeer onder de duizen-

den toeschouwers en – dat moest gezegd – de perfecte plaatsen die de touroperator voor het gezelschap had gereserveerd.

Wat minder meeviel, was de manier waarop ze naar de voorstellingen gingen kijken. In deze periode van het jaar werd het laat donker, zodat de opvoeringen pas om negen uur begonnen. Daarom werd er eerst in het hotel gegeten en kwam het taxibusje het gezelschap na de maaltijd ophalen, wat Berg telkens opnieuw het gevoel gaf dat hij aan een schoolreis deelnam, temeer omdat men na afloop meteen naar het hotel terugkeerde in plaats van eerst iets te gaan drinken op een van de ontelbare terrasjes die Verona rijk was. Maar de meeste leden van de groep vonden middernacht al laat genoeg en dus had de reisleidster, een robuuste vrouw van begin vijftig die ook als gids optrad, beslist om na elke opvoering onmiddellijk terug naar het relais te rijden waar, tot overmaat van ramp, de hotelbar om stipt twaalf uur sloot, zodat er voor Berg niets anders opzat dan in zijn eentje nog een glas te drinken op het terras van zijn suite.

De volgende keer, nam hij zich voor, liet hij het busje voor wat het was en nam hij een taxi naar het hotel. Dat deed hij overdag ook, niet alleen omdat de geplande wandelingen enkel de bekende bezienswaardigheden aandeden die hij allemaal al eens eerder had bezocht, ook omdat de kennis van de gids op zijn zachtst gezegd grote lacunes vertoonde.

Dat was hem de eerste dag al opgevallen toen ze de Piazza delle Erbe bezochten waar onder meer een zuil stond met daarop het beeld van een gevleugelde leeuw. De gids legde uit dat Verona eeuwenlang door Venetië was overheerst en dat het dier het vaste attriboot was van de Heilige Marcus, de beschutspatroon van de beroemde havenstad. Toen iemand uit de groep vroeg waarom de evangelist voorgesteld werd met een gevleugelde leeuw, moest de gids het antwoord schuldig blijven.

Berg wist uit zijn studies theologie dat het dier verwees naar het Marcusevangelie dat begon met het optreden van Johannes de Doper in de woestijn en dat de leeuw refereerde aan de wildernis waarin hij predikte. De vleugels symboliseerden spiritualiteit, het dier zelf stond voor kracht. Even overwoog hij om op de vraag te antwoorden, maar omdat hij de gids niet in verlegenheid wilde brengen, hield hij zijn mond.

Nog geen halfuur later gebeurde iets vergelijkbaars. Via de Piazza dei Signori waren ze naar de Santa Maria Antica gewandeld. Voor de kerk stonden enkele imposante grafmonumenten van leden uit de roemruchte familie della Scala die in de dertiende en veertiende eeuw over Verona had geheerst. De bekendste onder hen, Can Francesco della Scala, beter bekend als Cangrande I – wat zoveel betekende als Grote Hond – was de beschermheer geweest van zowel Dante als Petrarca en had een prachtige tombe die versierd was met een ruitersstandbeeld van de vorst. De gids vertelde dat het beeld een kopie was en dat het origineel zich bevond in het museum van het Castelvecchio.

Dat laatste klopte, herinnerde Berg zich van zijn vorige bezoek, maar bij het tweede graf, dat van Mastino II della Scala, liep het opnieuw fout. Een stenen basreliëf toonde een wijnstok waaronder een grijsaard lag te slapen. Hij was omringd door drie jonge mannen en zijn kledingstuk was zo hoog opgeschoven dat zijn geslachtsorganen zichtbaar waren. De afbeelding ontlokte natuurlijk de vraag wat de scène voorstelde, maar ook dit keer kon de gids niet antwoorden.

Berg verkeerde opnieuw in tweestrijd. Dezelfde scène stond afgebeeld op een van de kraagstenen van het Leuvense stadhuis. De slapende man stelde Noach voor die na de zondvloed een wijngaard had aangelegd en uit de vruchten wijn had gemaakt. Dronken geworden, was hij in slaap gevallen en zo hadden zijn

drie zonen hem gevonden. Een van hen, Cham, spotte met de naaktheid van zijn vader, waardoor zijn nakomelingen, de Kanaänieten, werden vervloekt. Vele eeuwen later zouden zij in het Beloofde Land het onderspit moeten delven tegen de Semieten die afstamden van Sem, de oudste zoon van Noach, die uit respect zijn naakte vader had toegedekt.

Het was een minder bekende passage uit de Bijbel, maar Berg vond dat elke zichzelf respecterende gids het verhaal hoorde te kennen. Voor de tweede keer klemde hij zijn lippen op elkaar en liet de vraag onbeantwoord.

De wandeling voerde hen vervolgens naar een andere bekende bezienswaardigheid: La Casa di Giulietta, waar zich volgens de overlevering de balkonscène had afgespeeld uit het toneelstuk *Romeo en Julia* van William Shakespeare.

De binnenplaats van het huis stond boordevol toeristen, zodat iedereen tegen elkaar werd geperst en het een eeuwigheid duurde voor het gezelschap naar binnen kon. Berg kreeg het stilaan op zijn heupen, temeer omdat de gids minutenlang uitweidde over het balkon en daarbij naliet te vertellen dat het om een regelrechte toeristenval ging aangezien het ding pas in 1930 tegen de gevel was aangebouwd.

Zoiets mocht natuurlijk de pret niet drukken, dat begreep hij, maar wat hem vooral stoorde, was dat de vrouw iedereen de tijd gaf om op het balkon te poseren voor een foto. Het aanschuiven nam meer dan een uur in beslag en Berg zat intussen door zijn laatste restje geduld heen. Er waren zoveel prachtige dingen te zien in Verona en dan verloren ze hier hun tijd aan zo'n flauwekul. Dat had je nu met groepsreizen, je bepaalde niet zelf wat er gebeurde. Maar goed, zoals hij zichzelf al had voorgehouden: een gegeven paard mocht je niet in de bek kijken en dus deed hij zijn best om zo rustig mogelijk te wachten tot iedereen klaar was.

De spreekwoordelijke druppel kwam na de lunch toen ze een bezoek brachten aan de kathedraal Santa Maria Matricolare. Rechts van het voorportaal stond een zuil die rustte op de rug van een liggend dier dat het onderlijf had van een leeuw en het bovenlijf van een arend. Een oudere man uit het gezelschap vroeg om welk wezen het ging. De gids zei dat het een griffioen was die in de christelijke kunst geregeld voorkwam.

Berg was opgelucht dat de vrouw dit keer kon antwoorden, maar in plaats van in te gaan op de symbolische betekenis van het dier of op zijn minst uit te leggen waarom het naast een kerkportaal werd afgebeeld, vertelde de gids enthousiast over het feit dat de griffioen als toverdier werd gebruikt in de Harry Potter-films.

Daarmee was de maat vol. Teleurgesteld draaide Berg zich om en liep weg. De rest van de dag, nam hij zich voor, bracht hij wel in zijn eentje door. Op die manier hoefde hij zich niet meer te ergeren aan het gezwam van de gids en kon hij die plaatsen aandoen die er tijdens zijn vorige bezoek bij ingeschoten waren. Het gevolg was dat hij 's avonds geen idee had waar de groep ging eten, maar ook dat vond hij niet erg omdat hij nu zelf een restaurant kon kiezen dat hem beviel.

Toevallig kwam hij terecht op de Piazza dei Signori die in het midden opgesierd was met een standbeeld van Dante Alighieri, de schrijver van een van de meest fascinerende werken uit de wereldliteratuur, *La Divina Commedia*. Omdat hij uit zijn geboortestad Firenze was verbannen, had de schrijver enkele jaren in Verona doorgebracht onder de bescherming van Cangrande I. Berg kende alleen het eerste deel van het boek, de Hel, en nam zich al jaren voor om ook de rest te lezen, maar dat was er tot nu toe niet van gekomen.

Aan drie kanten van het plein stonden terrasjes opgesteld en hoewel het erg druk was, vond hij een vrij tafeltje tegen de

zijgevel van het Palazzo del Comune. Het eerste wat hij deed, was een prosecco bestellen, daarna sloeg hij de menukaart open. Net toen hij zijn keuze had gemaakt, zag hij een man en een vrouw het plein oversteken die iedereen aandacht trokken. Ze droegen prachtige toneelkostuums en begaven zich naar een belendend terras waar een geluidsinstallatie stond opgesteld. Het volgende moment vulde de avondlucht zich met muziek uit Verdi's *Aida*, begeleid door twee prachtige stemmen, een sopraan en een bariton, die enkele passages uit de opera ten beste gaven.

Het gepraat aan de honderden tafeltjes stopte als op bevel en veranderde in een respectvolle stilte. Berg luisterde zoals de rest van het publiek met ingehouden adem naar de twee zangers. Het was alsof hun stemmen niet uit de luidsprekers kwamen, maar als een hemelse openbaring over het plein neerdaalden, zodat hij tot tranen toe was ontroerd. Dit was zonder meer prachtig. Zoiets overkwam je alleen in Italië. Dit maakte de rest van de dag goed.

Toen de taxi hem voor het Relais Fra' Lorenzo afzette, was het kwart over één. Het hotel was stil, alleen bij de balie brandde nog licht. Hij ging de trap op naar zijn kamer, trok de terrasdeuren open en liep naar buiten. In de verte verrees de verlichte toren van het Palazzo del Comune waar hij een halfuur geleden nog een laatste limoncello had gedronken. De avond was perfect geweest. Hij voelde zich opnieuw met de wereld verzoend.

De volgende ochtend, tijdens het ontbijt op het hotelterras, kreeg hij een reprimande van de gids. De vrouw was verontwaardigd dat hij zonder iets te zeggen de groep had verlaten, zodat ze na het bezoek aan de kathedraal een tijdlang vruchteloos op hem hadden staan wachten en, toen hij